

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Metanœa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Ironia. Eloquutioneula Sallustiana commo-
distime exprimitur, cum aliud in pectore re-
clusum, aliud in lingua promptum habemus,
& sententia enunciationis in contrariam a-
verbis accipitur, vt apud Virg.

Stilicis u. supra labor est.

Apud Tullium pro Ligario, nouum crimen
Cai Caesar, &c. in Clodium, & in Curionem,
tu verè festiuus, tu elegans, tu solus vrbanus,
quem decet muliebris ornatus, &c.

Ironia autem species sex. Chleuasmus, si-
ne epicetomesis, Charientismus, siue scoma,
Astismus, Dialyrmus, Exutenismus, Sar-
casmus.

Isocolon.

Hoc autem duabus, aut pluribus sententijs
breuibus, & inter se paribus exigitur: ita vbi
hoc est. Nequaquam mihi diues est, quamuis
multa possideat, qui neque finem habet cu-
piendi, neque modum status vtendi. Nam &
multum desiderare, egentis est signum: & ni-
hil pacere, egestatis est initium. Scorsum est,
beneficium dare libenter, & iniuriam facere
nolle. Nam dando beneficium, extemplo be-
nevolentiam acquirimus: non faciendò iniu-
riam, duntaxat odium vitamus.

Hoc colon, ex æquatum membris. Fit autem,
quoties non pugnantibus inter se, sed paribus
tantummodo verbis, duo, vel etiam plura
membra, quæ uerba dicimus, explicantur: vt
si dicas hoc modo: Classem speciosissimam
instruxit, exercitum pulcherrimum, & fortif-
simum delegit. Addere etiam licet: Sociorum
maximam, & fidelissimam manum compara-
uit. Et longius eodem modo progredi, dum ne
in fastidium incurras.

Leptologia.

Rei cuiusdã per minutias absoluta expositio,
ὅταν ἐνός ἐλάτου τῶν συμβεβηκότων, ἢ συμ-
βαίνοντων τῶν ἀπὸ τῆς ἐπινοίας ἐπεραστῶν
ὀμιλέσθῃ. Hæc figura plerumq; ossit graui-
ori eloquentia, vbi minuta quæque non sunt
per censenda.

Liptore.

Ἄσπετος, malim λιπτός quã minus dicitur, &
plus intelligitur, vt Georg. 3. Nec mihi displic-
eat, id est, valde placeat. Notatur à Seruio.
Eadem ferè cum ἀπὸδόν.

Lytton.

Eadem est figura apud Scholiastem Aristidis,
ac δὴ ἀλλοφ, de quo superius.

Marismus.

Hoc schema singulas res separatim disponen-
do, & suum cuique proprium tribuendo, ma-
gnam efficere vtilitatem, & illustrem confu-
erit. Lycurgi. Cuius omnes corporis partes ad
nequitiam sunt appositissimæ, oculi ad petu-
lantem lasciuiam, manus ad rapinam, venter
ad auiditatem, virilis naturæ membra, quæ
non possumus honeste appellare, ad omne
genus corruptelæ, pes ad fugam, profusus, vt
aut ex hoc vitia, aut ipse ex vitijs ortus vi-
deatur.

Item Aristotelis. Alexandro enim Macedo-
ni, neque deliberando consilium, neque in
præliando virtus. neque in beneficio benigni-
tas decrat, sed duntaxat in supplicio crude-
litas: Nam cum aliqua res dubia accidisset, ap-
parebat sapientissimus: cum autem configen-
dum esset cum hostibus, fortissimus: cum ve-
ro præmium dignis tribuendum, liberalissi-
mus: at cum animaduertendum, clementissi-
mus.

Meiosis.

Diminutio. Attenuatio orationis per modè-
stiam. Cic. 4. ad Herenn. in Liptote.

Metabasis.

Hoc schema duobus modis fieri solet. Ex qui-
bus vnum genus est eiusmodi: cum ab ea sen-
tentia, quam proposuimus, conuerrimur ad al-
liquam personam, aut rem, vt fortunam, &
tanquam præsentem appellamus, ita vt is fe-
cit. Myron. Hæc mulier nuper fuit locuples, &
potens in amore, atque delicijs necessariorũ:
ornatus eius opibus abundabat: manus ancil-
larum, quæ sequebatur, comitatus appellaba-
tur. Nunc contra subito, & graui casu afflicta,
vix mediocris ancillulæ dignitatem retinet. O
fortuna, quam vehemenrer te rerum varietas
oblectat, & quam magno odio est tibi beata-
vitæ perpetuus, & constans fructus!

Alterum genus est, cum ad id, quod demõ-
strare instituimus, ab alia re, & actionem, &
orationem nostram reuocamus.

Demosthenis. Sed nimirum inopinans inci-
di in causam temporis huius alienam, de qua
posterius dicendum. Quapropter ad illud, quod
pauld prius agendum reuertor.

Metanasa.

Hoc schema fieri solet, cum ipse se, qui lo-
quitur, reprehedit: & id quod prius dixit, po-
steriori sententia cõmutat. Ita vt facit Demo-
sthenes. Hunc quoniam de me, vt volui co-
gnou-

P. Ruf. p. 33.
Sinat hrois-
mus. & cõ-
geritæ

P. Ruf. p. 71.
Apostrophæ.

P. Ruf. p. 51.

312
gnouistis, iudicium per ipsius vitia constitutam. Nam dū opus est, parentes appellat, quos scitis non ignotos fuisse, sed huiusmodi, vt omnes hos execrarentur. Sed hic bonus vir grandis natu, atque fero, fero loquor: imō verō nuper, atque his paucis diebus simul & Atheniensis, & eloquens est factus. Item. At hic omnium sceleratissimus, nouo more, atque exemplo alieni facinoris vindex, ipse confidentissimē, non criminibus, sed armis tecum facessere conatus: conatus nimium remissē loquor: Nam qui tantam eadem perfecerit, huiusmodi incepti duntaxat arguere, penē malefici largitionem est facere. Congruit cum epauortholi, & aphorismo.

Metaphora.

Ad vnum verbum contracta similitudo. Definitur à D. Augustino, lib. contra mendaciū, ca. 10. de re propria ad non propriam vt: bi aliquid vsurpata translatio.

quil. p. 16

Metastasis.

Metastasin, transmotionem quidam inter figuras nominant, cum rem a nobis aliō trans mouemus, non ita vt ibi causam constituamus, alioquin iam non figura erit, sed species quædam eius status, quem qualitatis, aut ex accidenti appellat, secundum Hermagorum. Cæterum alibi in parte aliqua orationis sententiam hoc modo figuramus: quale est apud Demosthenem; initio defensionis pro Cresiphonte: Cum bellum, inquit, rhocense constatum esset: non per me, nondum enim ego ad remp. accesseram.

Tale & aliud pro Cornelio videri potest de erario:

Refertum, inquit, tribunitijs legibus, exhaustum à quibus sit, ipsi sciunt.

Metastasis est, vel metabasis, cum a loquentis persona ad personam transitum facimus, ratione aliqua, vel defectu, vt:

Non hæc Euandro de se promissa parenti

Discedens dederam. Deinde;

Et nunc ille quidam spe multum captus inani,

Fors, & vota facit.

Deinde;

Infelix, funus nati crudela videbis.

Hæc nostri radicus, expectantique triumpho:

Hæc mea u. n. a. na fides: at non Euandro pudendu

Vulporibus pulsum aspicies.

Hæc figura dicitur variatio, aut transitus. Vide in Merabasi.

Metabasis.

Est, cum quod antè dictum est, postponitur, & quod post dictum est: anteponitur, vt:

Erpa vt perdas, perdis vt eripias.

Conuenit cum diallelo, commutatione, & anaclasi superius dictis.

Metonymia.

Nominis pro nomine positio, adiuuentor pro re inuenta, possessa pro possessoribus, & contra contenta pro continentibus, effecta pro efficientibus referuntur.

Metonymia.

Coniunctio cum interpositione verbi, & superiores orationis partes comprehenduntur, & inferiores hoc modo: formæ dignitas, aut morbo deflorescit, aut vetustate.

Mimesis.

Morum, affectuumque imitatio, in Ethologia, & Ethopia.

Mysterismus.

Arrisio, ἀρὸ τῆ μυστικῆ, à naso, qui est irrisionis symbolum. Vnde Horat.

— naso suscipit aduoco.

Necessitas.

Ἄδυν, cum factum aliquod in suas causas, vt naturam, leges, mores, vel etiam fatum refunditur, vt:

Sed misera Deum, &c.

Noema.

Noëma intellectus, dicitur sententia, quæ obsecute vult intelligi, quod non dicit, vt in cum, quem sapius à ludo redemerat soror, agentem cum ea talionis, quod ei pollicem dormienti rescidisset. Erat dignus, vt haberes integram manum. Sic enim auditur, vt depugnare. Fab. lib. 8.

Occupatio in Paralepsi.

Omosicon.

Schema, quod per iurandum effertur, vt οὐρανός ἐν μαρτυρίῳ τῶν ἀνδρῶν ἀποστατός. Demosth. pro Corona: Obseruat. Dion. Long. in li. de sublimi eloquentia.

Onomatopœia.

Nominis fictio, vt, Syllaturit, Syllam imitatur. Hæc nominatio 4. ad Herenn.

Oxymoron.

Sen contentio, figura ex periculo petita, acq̄ ira affectatē, & acutē enuntiata, vt ad infantia accedere videtur, vt ait Quintilianus, vt, inupta nuptia, impia pietas.

Palus.